

Burgemeester

gemeente Schiedam

Stadskantoor, Stadserf 1
Postbus 1501
3100 EA Schiedam

14 010
schiedam.nl

Uw kenmerk	Ons kenmerk	Datum
	22UIT02798	2 april 2022
Uw brief van	Doorkiesnummer	E-mail
	14 010	contact@schiedam.nl

Onderwerp
Update opvang vluchtelingen Oekraïne 1

Beste leden van de gemeenteraad,

Zoals eerder toegezegd houd ik u regelmatig per brief op de hoogte van de ontwikkelingen rond de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne in Schiedam. Deze brieven zullen niet verschijnen in een vaste frequentie, maar met name op momenten dat zich belangrijke wijzigingen voordoen op lokaal gebied of als gevolg van landelijk beleid dat zijn weerslag heeft op Schiedam.

In deze brief leest u over de volgende onderwerpen:

- Introductie
- Opvanglocaties
- Onderwijs
- Dagbesteding en ontmoeting
- Openbaar vervoer
- Gezondheid
- Financiën
- Communicatie
- Verantwoordelijkheid burgemeesters voor opvang

Introductie

Op 24 februari 2022 begon de grootschalige aanval van Rusland op Oekraïne. Deze oorlog heeft geleid tot grote vluchtelingenstromen, zowel binnen Oekraïne als naar de rest van Europa. Nederland wil vluchtelingen uit Oekraïne ruimhartig opvangen. Het kabinet heeft een dringend verzoek gedaan aan alle veiligheidsregio's om elk 2.000 vluchtelingen op te vangen. Daarop vooruitlopend had het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (VRR) al besloten 2.000 plaatsen in onze regio te realiseren. Om gemeenten te ontlasten heeft de VRR, op verzoek van haar Algemeen Bestuur, de coördinatie hiervan op zich genomen.

In onze regio fungeert sporthal De Wielewaal in Rotterdam-Zuid als het centrale instroompunt. Van daaruit worden vluchtelingen over de regio en ook over het land verspreid. Vluchtelingen die zich spontaan in Schiedam melden worden in overleg met het instroompunt ook in de regio geplaatst, dus niet altijd in Schiedam.

Rotterdam neemt de helft van de 2.000 opvangplekken voor zijn rekening. Schiedam zal, net als de andere gemeenten in de regio, een bijdrage leveren in het opvangen van de overige duizend. De voorbereidingen hiervoor zijn al snel na de eerste berichten over vluchtelingenstromen gestart.

Opvanglocaties

Met de brief van 17 maart 2022 (22UITO2253) bent u geïnformeerd over de keuze om vanaf eind maart een rivierschip in te zetten als primaire opvanglocatie in Schiedam. Op dit schip is ruimte om ongeveer 75 mensen onderdak te bieden voor een periode van 3 tot 6 maanden.

Om de periode tot de komst van het schip te overbruggen heeft de gemeente vanaf medio maart 10 hotelkamers en 7 B&B-kamers ingezet, waar in totaal ongeveer 34 mensen konden verblijven.

Deze week zijn wij geïnformeerd dat de aankomst van het schip om technische redenen enkele dagen vertraging zou oplopen. Vrijdagavond 1 april is het schip de haven van Schiedam binnengevaren. De komende dagen zullen we enkele fysieke aanpassingen uitvoeren om een veilig verblijf voor de gasten mogelijk te maken. Direct daarna is het schip beschikbaar voor gebruik.

De verwachting is dat het aantal vluchtelingen de komende periode nog aanzienlijk zal groeien. Het verzoek van het kabinet om per veiligheidsregio 2.000 opvangplekken beschikbaar te stellen was gebaseerd op de toezegging dat Nederland 50 duizend vluchtelingen opneemt van de 1 miljoen waarvan ten tijde van het verzoek sprake was. Inmiddels is het aantal vluchtelingen uit Oekraïne opgelopen tot meer dan 3 miljoen. We moeten er rekening mee houden dat in onze regio 5 a 7 duizend opvangplekken moeten komen en dat daarvoor ook een beroep zal worden gedaan op Schiedam.

Om die reden zoeken we ook al naar andere locaties dan het rivierschip. De gemeente heeft zelf contact gezocht met enkele partijen die mogelijk ruimte beschikbaar hebben. Daarnaast heeft een aantal particulieren zich gemeld met accommodaties die mogelijk als tijdelijke opvanglocatie kunnen dienen. Ik verwacht u op korte termijn uitgebreider te kunnen informeren over de voortgang hiervan.

Bij de keuze voor opvanglocaties hanteren wij 2 belangrijke uitgangspunten. Vanzelfsprekend zullen de desbetreffende gebouwen enige aanpassingen moeten ondergaan voordat zij geschikt zijn als menswaardige opvanglocatie. Het zal echter gaan om relatief kleine aanpassingen. Grote, langdurige en kostbare verbouwingen of bouwplannen zijn niet aan de orde. Een ander belangrijk aandachtspunt is dat de opvang niet mag leiden tot verdringing op de woningmarkt.

Naast de hierboven genoemde opvang in beheer van de gemeente, heeft een aantal vluchtelingen in onze stad onderdak gevonden bij particulieren. Het gaat vaak om familieleden in Schiedam of opvang binnen de Poolse gemeenschap.

Per 1 april 2022 zijn in totaal 113 Oekraïense vluchtelingen ingeschreven in Schiedam. Daarvan verblijven er 81 bij particulieren en 32 in de gemeentelijke opvang. Onder de vluchtelingen bevinden zich 41 kinderen. Het werkelijke aantal vluchtelingen in onze stad ligt mogelijk iets hoger, omdat Oekraïners in ieder geval maximaal 180 dagen in Nederland mogen verblijven

zonder verblijfsvergunning. Ook geldt er voor hen geen verplichting om zich in te schrijven. Het is overigens wel wenselijk dat zij zich inschrijven, omdat zij dan in aanmerking komen voor ondersteuning en uitkeringen.

Onderwijs

Onder de vluchtelingen die wij in Schiedam opvangen bevinden zich ook kinderen. Passend onderwijs voor deze kinderen hebben we gevonden bij een aantal scholen in Schiedam en omgeving. We hebben er bewust voor gekozen hiervoor vooral de Wereldschool in te schakelen. Op dit moment krijgen 8 kinderen basisonderwijs op de Wereldschool in Schiedam. Daar komen er in de komende dagen nog 11 bij. Voortgezet onderwijs wordt aangeboden door De Internationale Vos op het Bachplein in Schiedam. Daarvan maken op dit moment 13 kinderen gebruik.

Om deze kinderen zo goed mogelijk te begeleiden hebben de scholen en de Waterweg-gemeenten een oproep gedaan aan docenten die de Oekraïense taal beheersen om zich te melden. Dit kunnen ook docenten zijn die zelf zijn gevlucht uit Oekraïne. In het voortgezet onderwijs mag een schoolbestuur een leraar uit Oekraïne aanstellen als deze een door DUO erkend diploma heeft en er geen beroepsverbod is. Ook mag een leraar zonder bevoegdheid tijdelijk worden benoemd. Er is in alle gevallen wel een Verklaring omtrent gedrag (VOG) nodig en het schoolbestuur moet van oordeel zijn dat de leraar voldoende kan communiceren met de leerlingen.

Op dit moment beschikken de scholen over voldoende capaciteit om alle kinderen in de leerplichtige leeftijd onderwijs te geven. De verwachting is echter dat het aantal vluchtelingen de komende maanden verder zal toenemen. We kijken daarom ook naar andere locaties binnen Schiedam om druk te verlichten op het moment dat de huidige capaciteit niet meer toereikend zal blijken.

Dagbesteding en ontmoeting

Vanuit de gemeente bereiden we vormen van dagbesteding voor vluchtelingen voor. We werken een en ander op dit moment verder uit. Om deze dagbesteding verder vorm te geven en te coördineren schakelen we Inclusia in. Deze organisatie heeft veel ervaring met het begeleiden van mensen die nieuw zijn in Nederland.

We merken ook dat veel mensen zich als vrijwilliger willen inzetten. Om te voorkomen dat dit leidt tot een onoverzichtelijk aanbod van initiatieven, stimuleren we dat zij zich zoveel mogelijk aansluiten bij bestaande initiatieven.

Ondertussen heeft de stichting Meredia het initiatief genomen voor een ontmoetingspunt voor Oekraïners. Zij kunnen elkaar daar ontmoeten, met elkaar praten of gewoon even tot rust komen. Het ontmoetingspunt is elke woensdag van 14.00 tot 21.00 uur geopend in De Weerklank aan het Cornelia van Zantenplein in Groenord. Tijdens de openingstijden is iemand van Vluchtelingenwerk Nederland aanwezig, die vragen kan beantwoorden die te maken hebben met het inschrijven en registreren in Nederland.

Openbaar vervoer

Landelijk is bepaald dat vluchtelingen zonder kosten gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer in Nederland op vertoon van hun Oekraïense paspoort. Het vrij reizen geldt niet alleen

voor de trein, maar ook voor het lokale en regionale openbaar vervoer. Vluchtelingen kunnen zich zo zonder kosten verplaatsen naar een opvanglocatie of reizen om herenigd te worden met familie. Het vrij reizen geldt niet voor bijvoorbeeld dagjes uit.

Gezondheid

Vluchtelingen uit Oekraïne hebben recht op zorg, inclusief de Jeugdgezondheidszorg. De voorzieningen op het gebied van gezondheid worden geregeld vanuit de regio. Hiertoe behoren de toegang tot artsen, tandheeskunde, verloskundigen, psycho-sociale hulpverlening, juridische dienstverlening en apotheken.

Omdat deze mensen zelf geen Nederlandse zorgverzekering hebben, wordt de zorg vergoed via de Subsidieregeling Onverzekerden van het CAK. Het gaat dan om medische noodzakelijke zorgkosten, oftewel zorg die valt onder de basisverzekering. Huisartsen, ziekenhuizen, verloskundigen en apotheken kunnen de kosten bij het CAK declareren.

We hebben inmiddels een artspraktijk bereid gevonden om basale zorg te leveren bij de eerste opvang. Daarnaast kunnen de Oekraïense vluchtelingen die in de opvanglocatie worden gehuisvest gebruikmaken van een wekelijks spreekuur met een ambulant verpleegkundige. Deze kan waar nodig doorverwijzen naar bijvoorbeeld een huisarts.

Financiën

De vluchtelingenstroom neemt nog steeds toe. Het inrichten van tijdelijk onderdak is dus zeer urgent. Dit vereiste dat het college met spoed enkele besluiten zou nemen om zaken in gang te zetten. In zijn vergadering van 29 maart 2022 heeft het college besloten partijen in te schakelen die op zeer korte termijn in deze vraag kunnen voorzien. De besluiten hebben betrekking op de huur van een rivierschip, de daarmee verband houdende hospitalityservices op dit schip en het verzorgen van de (basale) levensbehoeftes van de op te vangen mensen.

Kosten

Gezien het spoedeisende karakter is het op dit moment nog niet mogelijk u een exact en volledig kostenoverzicht aan te bieden. Volgens een eerste schatting zullen de kosten voor de komende zes maanden rond € 2,5 miljoen euro bedragen. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

Huurkosten	€ 1,5 miljoen
Aanbod activiteiten	€ 0,2 miljoen
Locatiemanagement	€ 0,2 miljoen
Marge onvoorzien	€ 0,1 miljoen
Extra budget ¹	€ 0,5 miljoen

Dit betreft de hiervoor genoemde diensten, het tijdelijke verblijf (sinds 16 maart) van vluchtelingen in een hotel en een B&B, de inzet van locatiemanagement en materieel. Bij de tweede technische aanpassing van 2022 wordt uw raad voorgesteld om de € 2,5 miljoen budgetneutraal aan te ramen. De verwerking is budgetneutraal omdat tegenover de lasten, de compensatie van het Rijk zal staan. Het Rijk heeft toegezegd dat alle gemaakte kosten worden vergoed. Het vergoedingsbedrag voor huisvestingskosten is door het Rijk vastgesteld op 100 euro per persoon per dag. Dit is dus exclusief kosten voor leefgeld, onderwijs en dergelijke.

¹ voor nog niet inzichtelijke, maar wel onvermijdelijke kosten.

Indien er sprake is van meerkosten, dan kunnen gemeenten die op basis van declaraties indienen.

Leefgeld

Oekraïense vluchtelingen kunnen op dit moment vaak moeilijk bij hun geld. Daarom heeft het kabinet toegezegd dat zij leefgeld zullen ontvangen. De definitieve regeling hiervoor volgt nog. De leefgeldregeling is daarom in de financiële berekeningen nu niet meegenomen. Zodra meer bekend is, zal dit via de route van de P&C-producten in een actuele raming worden meegenomen. De uitvoering zal in Maassluis, Vlaardingen en Schiedam op gelijke wijze plaatsvinden. Het uitkeren van leefgeld zal vooralsnog verlopen via Stroomopwaarts, dat hiermee waarschijnlijk deze week zal beginnen. De leefgeldbedragen zijn vastgesteld op hetzelfde niveau als het COA hanteert voor asielzoekers.

Mogelijke uitbreiding van de opvang

Hoe de situatie in Oekraïne zich ontwikkelt is onzeker. Dit heeft grote invloed op de stroom vluchtelingen die naar Nederland komt. Onze verwachting is dat de gemeente aanvullende opvanglocaties beschikbaar zal moeten stellen. Daarnaast is het goed voorstelbaar dat de noodzaak tot opvang langer zal duren dan de 3 tot 6 maanden waarvan aanvankelijk sprake was. De kosten voor aanvullende locaties of een langer verblijf zijn nog niet in beeld; ze zijn dus ook niet meegenomen in de hiervoor genoemde raming. Het budget zal om die reden nog worden bijgesteld op het moment dat de omstandigheden en daadwerkelijke kosten scherper in beeld zijn.

Inkoopbeleid en aanbestedingsrecht

Om de eerder genoemde besluiten te kunnen nemen heeft het college besloten om gemotiveerd af te wijken van het gebod tot het organiseren van een vorm van aanbesteding. Grote spoed is immers geboden om te waarborgen dat mensen die aan Schiedam worden toegewezen ook daadwerkelijk kunnen worden opgevangen. Door deze spoed ontbreekt de mogelijkheid om enige vorm van mededinging te organiseren. Dit geldt eveneens voor het aanbestedingsrecht.

Communicatie

Sinds vluchtelingen hun intrek hebben genomen in een aantal hotel- en B&B-kamers heeft de gemeente zeer regelmatig contact met hen onderhouden. In gevallen waarin dat nodig was is een tolk ingezet die hielp bij de onderlinge communicatie en bij het vertalen van informatie die alleen in het Nederlands beschikbaar was. Dit heeft eraan bijgedragen dat de vluchtelingen snel hebben kunnen wennen aan hun nieuwe omgeving. Onze verwachting is dat de ingebruikname van het rivierschip hieraan ook kan bijdragen, omdat het voorlichting eenvoudiger maakt.

De maandelijkse sirenetest op de eerste maandag van de maand is onder de aandacht gebracht van de vluchtelingen. Zij zouden anders immers onnodig kunnen schrikken van het afgaan van de sirenes.

Omwonenden en ondernemers in de directe omgeving van de ligplaats zijn snel na het besluit om een rivierschip in te zetten met een brief geïnformeerd.

Op de website van de gemeente Schiedam is een pagina ingericht waarop actuele informatie te vinden is over de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. Deze pagina wordt regelmatig

bijgewerkt zodra nieuwe informatie beschikbaar is. De informatie is bereikbaar vanaf de startpagina van de website.

Opvang wettelijke taak burgemeesters

Tot en met maart pakten burgemeesters de taak om vluchtelingen op te vangen na een dringende oproep van het kabinet vrijwillig op. Het kabinet vindt het echter belangrijk dat ook de juridische grondslag voor de opvang goed is geregeld. De burgemeesters hebben vanaf vrijdag 1 april 2022 daarom formeel de wettelijke taak om mensen uit Oekraïne op te vangen. Dit gebeurt op basis van de Wet verplaatsing bevolking. Burgemeesters krijgen hiervoor de beschikking over de benodigde financiële middelen. Het kabinet heeft met de VNG is afgesproken dat gemeenten er financieel niet op achteruitgaan.

Tot slot

Ik realiseer mij dat de informatie in deze brief, hoewel uitgebreid, geen volledig beeld geeft van onze inspanningen voor de opvang van vluchtelingen. Zo wordt bijvoorbeeld op het moment van schrijven op een aantal onderdelen nog gewerkt aan landelijke wetgeving, terwijl wij en andere gemeenten op basis van toezeggingen al zaken in gang hebben gezet. Dit is ongebruikelijk, maar ook zeer noodzakelijk. Het is de bedoeling u de komende periode regelmatig op de hoogte te houden van de ontwikkelingen.

Met vriendelijke groet,
de burgemeester van Schiedam,

C.H.J. Lamers